

je bil zavrt v poveze za mumije. Sijajno umetniško delo, katerega je občudovalo vseh deset raziskovalcev. Hrošč je romal iz roke v roko, lord Carnervon ga je podaril meni v spomin. Ti znaš, lord Carnervon je umrl prvi od nas. Včeraj je preminul naenkrat Richard Bethell. On je bil deveta žrtev Tutankhamona. To noč sem razkril jaz skrivnost hrošča govnujača. Hrošč je zastrupljen in je nam vsem prinesel smrt! Jaz sem zadnji. Gotovo sem držal kamen stokrat v rokah!»

Ko je odšel More Mitchell ves gajen, se je dvignil Glan s postelje. Napisal je dolgo pismo svoji nevesti, potem je vzel srčni pečatnik (hrošča) mrtvega faraona in se je podal počasi v londonsko luko. Najel je čolnarja, ki ga je peljal ven na odprto morje.

Počasi je odprl Glan pest in je spustil kamenitega hrošča globoko v morje. Nato je okrenil čolnar čoln.

Štiri tedne za tem so poročali londonski časopisi, da je umrl nagle in zagonetne smrti učenjak Glan Davis, soraziskovalec Carterovih izkopavanj v Egiptu in zadnji od odkriteljev Tutankhamonovega groba, ki je prečital in obelodanil vse v faraonovi grobnici najdene klinopise.

*

Odkrito mesto zlata.

Dva državna inženjerja južnoameriške republike Kolumbija sta odkrila po 350 letih pravljico mesto Toro Viejo. Mesto je bilo ustanovljeno od španskega raziskovalca in iskalca zakladov Franca Larrage junija 1573. Omenjeni je delal po naročilu podkralja kolonije Nova Granada. Ta obširna pokrajina je obsegala današnje republike: Kolumbija, Venezuela, Panama in Ekvador. V Toro Viejo so odkrili velike množine zlata, katere so spravljali po Magdalenski reki v Karibiško morje. Od tamkaj so prepeljavale španske jadrnice dragoceni tovor preko Oceana v Španijo.

Pred prihodom Špancev v južno Ameriko je posedalo zlata polja v Toro Viejo indijansko pleme. Leta in leta so kljubovali belokožni iskalci zlata nevarnostim džungle in so odbijali napade Indijancev. Slednjič so vendar le izvojevale zastrupljene pušice Indijancev zmago, leta 1587 so morali Španci ustaviti pridobivanje zlata. Tudi po odhodu Špancev Indijanci niso več stopili na zemljo, na kateri so živeli beli zlodeji. Tekom stoletij je prerastel gozd stare ceste ter poslonja.

Inženjerja, ki sta odkrila nekdanjo naselbino iskalcev zlata, sta jo izsledila na podlagi starega španskega zemljevida in zadela najprej v sedanji džungli na predmete kakor na: kano ne in sulice, oklepe, krogle, žreblje in kuhinjsko opremo. Ojunačena po teh najdbah sta nadaljevala kopanja v globočino in naletela na indijansko orodje iz kamna. Kopala sta še dalje in odkrila naplavljenno zlato v celih kepah, dragoceno kovino platin in petrolejske vrelce.

*

Iz ljubosumnosti ...

V Jeffersonville v Ameriki so odkrili pred kratkem čisto slučajno skrivnostno zastrupljevalko, ki je razumela žrtvam pomagati na drugi svet s smrtonosnimi strupi in to na nečuten način.

V zgoraj omenjenem mestu je obolevale v zadnjih mesecih več mladih žensk na znakih zastrupljenja. Dve od teh sta umrli. Prvotno so bili vsi prepričani, da je šlo v teh slučajih za hudo črevesno prehlajenje. Obolele deklice niso posedale sovražnikov, in niti starši in niti zdravniki niso imeli najmanjšega povoda za sum na zločin. Nekatere od bolnic so si pa zopet opomogle in vse je bilo v redu.

Po preteku par tednov se je pojavila ravno ista bolezen in sicer deloma pri prejšnjih, deloma pri novih žrtvah. Zdravnik, ki je zdravil več od teh bolnic, je postal pozoren in je preiskal njih hrano in posebno še sadje. Seve ni zadel na nobeden vzrok ponovitve težke črevesne bolezni.

Ko je ponovno ena od obolelih umrla, so našli v njenem telesu strihni in še preostanke raznih drugih strupov.

Zdravniki in policija so stali pred zagonetko. Kar so imeli poprej le za črevesno bolezen, se je prikazalo pri raztelesenju umrle v čisto drugi skrivnostni luči.

Odkod je bil strup in na kak način so ga zavžile deklice? Ti dve vprašanji sta tvorili veliko skrivnost.

Zločinsko zadevo je razvozljal samo le slučaj:

Ena od obolelih je pisala pismo, je omočila znamko, a jo pustila nepriplepljeno na mizi, ker so jo zagrabili neznošni krči. Ko so prišli drugi par ur za tem v sobo deklice, so našli na mizi več mrtvih muh, druge so se še držale poginjene napol mokre znamke. Pričela je preiskava in kemik je ugotovil, da je bila znamka prepojena z najhujšimi strupi.

Ko so poizvedovali po izvoru znamke, so dognali, da je bila iz rok mlade kemičarke Leonije Shoenan, ki je bila prijateljica vseh obolelih deklic in jim je večkrat ponudila znamke. Policija je ugotovila, da je zločinka imela navado, da je vsiljevala znamke in ni jemala v največ slučajih niti denarja za nje.

Hišna preiskava pri osumljeni je razkrila, da je imela kemičarka vse mogoče strupe, katere je uporabljala za izdelavo lepila.

Oblast je bila skraja prepričana, da je ujela zastrupljevalko iz peklenške naslade, ki je morila, ker jej je bil zločin strast in zadoščjenje. Ta razlaga zločinov se je izkazala po nadaljni preiskavi kot neresnična, ker se je hotela kemičarka iznebiti le onih prijateljic, ki so jej bile v napotju na ta ali oni način pri njenih ljubezenskih vezah. V teh slučajih je šlo za maščevanja iz ljubosumnosti.

Prepozna priznanja.

Je že stara in obče znana resnica, da je nepriznana nadarjenost posebno

Samo 43 Din

prista švicarska anker remontoar nikel ura!

Samo 45 Din

lina in dobro idoča budilka!

Samo 130 Din

krasna kuhinjska stenska ura

1004/9 Razpošilja

Trgovski dom Stermecki
Celje št. 24.

Kar ne ugaja, so zamenja ali pa povrne denar. Pišite takoj po novi, veliki, ilustrirani cenik z več tisoči slikami, katerega dobite zastonj!

poglavje razvoja zgodovine človeštva. V vseh deželah in v vseh časih naletimo na izreke, ki se glasijo: »Nikdo ne velja za preroka v svoji lastni domovini.« Resnica teh pregovorov se je doslej najbolj izkazala na polju tehnike in sicer ravnatom, kjer je šlo za iznajdbo vsakdanjega, praktičnega predmeta.

Eden najbolj imenitih izumiteljev, katerega si lasti Dunaj, je gotovo gozdarski pomočnik **Josip Ressel**, s kojega imenom bo ostal vedno v zvezi izum ladijskega vijaka. Skozi dobo 15 let, od 1812 do 1827, se je ukvarjal Josip Ressel v prostih urah z mislijo, da bi spravil ladjo v premikanje s pomočjo vijaka. Leta 1829 se mu je posrečilo, da je opremil čoln »Civetta« s šestkonjskim parnim strojem, ki je dosegel na morju 6 milj hitrosti na uro. Ressel je umrl leta 1857. Leta 1863 so mu postavili pred dunajsko tehnično visoko šolo spomenik iz bronu.

Krojač iz avstrijskega mesta Kufstein **Josip Madersperger** je napravil leta 1815 prvi šivalni stroj. Prejel je šestletno dovoljenje za izrabo svoje iznajdbe. Ker pa se mu ni posrečilo, da bi bil plačal vse tedaj predpisane takse, je ugasnilo državno dovoljenje že po treh letih. Ko bi bil tedaj kedo podprl z denarjem to velevažno iznajdbo, bi bil prišel ženski spol tri desetletja poprej do blagoslova šivalnega stroja. Še le 30 let za tem, ko so Maderspergerja razvpili za prismojenca, je pridobil Anglež Elis Howe za malenkost Maderspergerjevo iznajdbo ter nje patent. Izumitelj Madersperger je bil med tem tako obubožal, da je umrl v starosti 83 let v sirotišnici. Pred kratkem so mu postavili spomenik v Kufsteinu.

Peter Mitterhofer iz okolice tiroškega mesta Meran je izumil že l. 1866 pisalni stroj. Ta model, ki je sedaj v tehničnem muzeju na Dunaju, je videl slučajno ameriški mehanik K. Glidden. Po vrnitvi v Ameriko je stopil glede izrabe izuma pisalnega stroja v stik s tvornicami za orožje: Remington, Yost in s tiskarnarjem Sholesom in leta 1873 so priromali prvi pisalni stroji na trg.

Dunajski mehanik **Siegfried Markus** se je pokazal leta 1876 prvič na

dunajskih ulicah z iznajdbo avtomobila na bencinski pogon. Ker je njegov voz povzročal preveč ropota, mu je dunajska policija prepovedala vožnje. Leta 1883 sta zgradila Benz in Daimler prve avtomobile po vzorcu dunajskega mehanika. Še le sedaj nameravajo Markusu postaviti na Dunaju spomenik.

Prvo letalo na pogon z motorjem je zgradil izdelovatelj glasovirjev Viljem Kress. Prvi tozadevni poskus v Tullnerbachu se je ponesrečil, a že tedaj so se izjavili strokovnjaki, da bo njegova iznajdba odločilna na polju letalstva. Nadaljne poskuse z letalom na motor je moral Kress ustaviti, ker ni posedal denarja.

*

„Nedelja“.

Vsi naročniki »Slov. Gospodarja« do bodo danes brezplačno na ogled list »Nedelja«. Zato si jo oglejte, zato jo prečitajte vsi!

Vsebina.

Vsaka številka »Nedelje« obsega najmanj 16 strani in ima vsakokrat drugačno naslovno sliko. Letno zneso 833 strani in 52 slik. Vsebina »Nedelje« je za vsakega zanimiva. Obsega nedeljski evangelij, razne nabožne članke, zanimivo povest, za razvedrilo odraslim in mladini primerno čtivo. V prihodnjem letu bo še posebno zanimiva vsebina. Poleg evangelija se bo razložil tudi vsakonedeljski list. V članku: »Vprašanja in odgovori« se bodo obravnavale stvari, ki gotovo zanimajo vsakega, pa jim večkrat ne ve prave rešitve. S priloženo številko se je začelo s temi vprašanji in odgovori, in se v tej številki obravnava vprašanje glede stališča napram »Sokolskemu katekizmu«. V podlistku bo zanimiva povest »Dva brata«. Za mladino in deco bo posebno še poskrbljeno. Na novo bo »Nedelja« v prihodnjem letu obravnavala socialna vprašanja, kakor tudi jasno in odločno zavračala vse napade na vero in Cerkev. Z novim letom postane »Nedelja« tudi glasilo katoliške akcije za lavantinsko škofijo.

Ugodnosti naročnikom »Nedelje«.

Poleg lepega in dobrega čtiva nudi »Nedelja« svojim naročnikom še sledeče ugodnosti:

1. Vsak teden izroči Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru enemu izmed naročnikov »Nedelje«, ki se ga izžreba, hranilno knjižico za 100 dinarjev.

2. V vsaki družini, kamor prihaja »Nedelja« na celoletno naročilo, je družinski oče zavarovan za 1000 Din za slučaj smrtne nesreče. Ako torej družinski oče, ki skrbi za svojo družino, ponesreči in vsled tega umrje, dobi družina izplačanih 1000 Din. Za to zavarovanje bo v »Nedelji« izšel poseben pravilnik.

Kdo naj naroči »Nedelje«?

1. Vsi oni, ki hočejo ob nedeljah imeti na razpolago primerno nabožno in zabavno čtivo.

2. Vsi tisti, ki hočejo in morajo imeti glasilo katoliške akcije za lavantinsko škofijo.

3. Vsi tisti, ki zaradi upravičljivih vzrokov ne morejo ob nedeljah k redni službi božji.

4. Vse družine, v katerih je kak bolnik, vsaj za ta čas, ko bolnik ne more hoditi k službi božji.

5. Vsi oni, ki se hočejo udeleževati vsakotredenskega brezplačnega žrebanja za nagrado Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru.

6. Vsi oni, ki morajo imeti življensko nevarno delo, da v slučaju smrtne nesreče, ki žal nikdar ne počiva, dobi njihova družina izplačano podporo.

Kako naročite »Nedelje«?

Vzamete dopisnico in napišete naslov: Uprava »Nedelje«, Maribor, Koroška cesta 5. — Na drugo stran pa: Naročam »Nedeljo« za celo leto ali za pol leta, pošljite mi jo in položnico, da pošljem naročnino. Moj naslov je: . . .

Ali takole: Oglasite se pri domačem župnem uradu in tam jo potem dobivate vsake nedelje.

Ali takole: V vsakem kraju bo gotovo eden, ki bi »Nedeljo« razprodal. Recite mu, naj se prijavi upravi v Mariboru, kjer bo dobil vsa navodila. Zastonj mu tega ne bo treba delati. Potem pa bo lahko vsak pri njem »Nedeljo« kupoval.

Kaj pa stane »Nedelja«?

Tako po ceni lista res ne najdete kmalu! Za mesečno 2 Din, kar damo siromaku, dobite vsak teden list na 16 straneh z zanimivo in pestro vsebino. Najbolje store oni, ki plačajo celoletno naročnino 24 Din, ker potem nimajo več skrbi celo leto ne, da so deležni za varovanja, ki je namenjeno ki je namenjeno celoletnim naročnikom. Posamezna številka stane 1 Din.

Naj ni pri Vas nedelje brez »Nedelje«!

Povišanje carine na kmetijske pridelke. Kmetijska kriza, ki je zavladovala po svetu, je nastopila tudi v naši državi. Proti njej je vlada med drugimi ukrepi tudi posegla po zvišanju carin za kmetijske pridelke. Dejstvo je, da kljub velikim kmetijskim proizvodnjam še vedno veliko uvažamo: lansko leto smo uvozili koruze za 48 milijonov D, krompirja za 36, zelja za 2 milijona D. Da se tak uvoz prepriči, so zvišane uvozne varine na te predmete. Kar se pa tiče žita, pomenijo zvišane carine zaščito cen kmetijskih proizvodov in osamosvojitve domačega trga. Le pri tako visokih carinah je mogoče cene na domačem trgu dvigniti. Seveda je vprašanje, ali bo ta dvig prišel v korist producentom (kmetom), zakaj veliko blaga imajo v rokah trgovci, ki bi imeli največjo korist od povišanja cen. Tako so zvišane carine za pšenico in rž od 2.50 na 5 zlatih Din za 100 kg (torej znaša sedanja carina 55 par

na 1 kg, ker je treba pomnožiti zlate dinarje z 11). Carina za ječmen in oves se je zvišala od 1.50 na 3 zlate Din, za koruzo od 1.25 do 2.50, za zelje od 6 na 10, za česen in čebulo od 3.50 na 10, za krompir od 2 na 6, za fižol od 7.50 na 15, za grah od 10 na 20, za slanino in salo od 30 na 60, za mast pa od 60 na 120 zlatih dinarjev za 100 kg. Da se prepriči uvoz drv v obmejne kraje, je bila povišana tudi carina na uvoz drv za kubični meter od 0.25 na 0.50, za 100 kg pa od 0.05 na 0.10 zlatih Din. Izredne važnosti pa je določba v novih določbah k carinskemu zakonu, da je uvoz strojev- orodja- elektrotehničnih predmetov itd., če se ne izdelujejo v državi, prost carine. Ravno tako je carine prost uvoz materijala za izdelavo in popravilo strojev, razen če se izdeluje v državi ta materijal. To je izredno važna določba za naše kmetijstvo, ki se bo sedaj veliko lažje moderniziralo in nabavilo potrebne stroje.

Laško. V torek dne 11. novembra je bil tukaj običajni Martinov sejm. Prignali so krog 500 glav goveje živine. Kupčij se je sklenilo zelo malo, prodane ni bilo niti 5 odstotkov živine, ker ni bilo kupecev. Kmetje so morali odgnati živino domov. Tudi so cene zelo padle; vse, kar mora kmet kupiti, pa je drago. Kava, sladkor, obutev, usnje, petrolej, vsi ti predmeti so obdržali svojo ceno, rabijo se pa tudi v kmetijski hiši. Našemu kmetiskemu stanu grozijo črni dnevi, ko bo zopet zapel boben po naših kmetijskih vaseh kot je pel pred 40 ali 60 leti. Hudo prizadenejo naše kmetstvo ljudstvo davčna bremena; že menda 30 let niso naši kmetje plačali davkov s tako veliko težavo kot letos. Edino, kar ima kmet letos prodati v našem kraju, je živina, katera pa nima kupecev tudi ne po nizki ceni. Priznani živinorejci so celo leto krmili vole zastonj, oziroma za izgubo. Ali ni obupno za nas kmete, ako niso slučajni, ampak redna prikazen, da smo spomlad kupili vole, celo leto jih krmili, sedaj pa namesto kakih 3000 Din prireje, pa 1000 do 2000 Din izgube!

*

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje:

V Kamnici pri vinogradu imam vrč za zelenjavo. Letošnjo jesen se je nasedel v vrtu pod zemljo meni nepoznan škodljivec, ki je izpodjedel salato, peteršil, zelen in korenje. Pri salati in sploh pri omenjeni zelenjavi so bile korenine tako izpodjedene, da, ko je hotel izpuliti viničar zelen ali korenje, mu je ostalo le zelenje v roki, peresca od salate pa so sploh razpadla po tleh. Škodljivec pušča za seboj kot prst debele podzemeljske hodnike. Glodačina pa se ni pritaknil paprike, ne paradiznikov in ne ohrovt. Treba je pripomniti, da omenjeni škodljivec ni bramor. Viničar pripoveduje, da je na vrtu večkrat naletel na močerade, ki so tjakaj pribežali iz gozda po deževju. Enkrat je videl, kako nekaj miglja pod zemljo, zamahnil je z motiko in ubil je navadnega močerada. Prosim za pojasnilo, za kakega vrtnega škodljivca gre v omenjenem slučaju in kako ga je mogoče uničiti ali pa vsaj pregnati.

Odgovor:

Ta škodljivec je voluhar. Voluhar spada med vrsto miši in je v resnici